

Handleiding ongewenst
gedrag voor
Mountainbikeclub
Discovery

HOOFDSTUK 1. INLEIDING

Wat is ongewenst gedrag?

Onder ongewenst gedrag verstaan de vereniging: discriminatie, pesten en seksuele intimidatie. Hieronder zal verder worden ingegaan op de diverse aspecten.

Seksuele intimidatie

De definitie van seksuele intimidatie is: seksueel getinte aandacht voor een persoon, die tot uiting komt in gedrag dat over het algemeen en in het bijzonder door de klager als ongewenst, kwetsend of bedreigend kan worden ervaren.

Het begrip seksuele intimidatie bestaat uit twee delen, die ieder op zich een belangrijk aspect van het totale begrip aanduiden. Het aspect "seksuele" geeft aan dat het gaat om zowel geestelijk als lichamelijk grensoverschrijdend gedrag, dat zijn oorsprong vindt in de sekse en/of seksuele geaardheid van de betrokkenen. Het aspect "intimidatie" duidt er op dat er sprake is van een machtsuiting die als gevolg daarvan de klager beperkt in het functioneren en schade toebrengt.

Verschijningsvormen van seksuele intimidatie

Zoals al is aangegeven berust seksuele intimidatie op een vorm van machtsuiting van de zijde van degene die ze begaat. Deze persoon gedraagt zich bewust of onbewust intimiderend ten opzichte van de andere persoon.

In de definitie van seksuele intimidatie komt tot uitdrukking, dat seksuele intimidatie verschillende, soms complexe verschijningsvormen heeft. Hoewel het verschijnsel op zich zijn aard kan vinden in de persoon van de beklaagde, zijn veel van deze verschijningsvormen deel van een cultuur die binnen een groep of vereniging is gegroeid.

Seksuele intimidatie kan verbaal, non-verbaal of fysiek geuit worden. Seksuele intimidatie hoeft dus niet altijd lijfelijk contact in te houden; ook het op bepaalde manieren bekijken van personen, het op bepaalde manier aandacht besteden aan personen of het maken van meer of minder seksueel getinte opmerkingen kan door de klager als seksueel intimiderend en daarom als ongewenst, kwetsend of bedreigend worden ervaren.

Juist deze niet-fysieke, voor buitenstaanders vaak minder duidelijke vorm van seksuele intimidatie kan, als ze voortdurend plaatsvindt, voor degene die er mee wordt lastig gevallen, vaak onhoudbare en zeer bedreigende vormen aannemen. De gevolgen voor het slachtoffer kunnen even ernstig zijn als van de meer fysiek gerichte seksuele intimidatie.

In zeer veel gevallen is deze ongewenste vorm van aandacht niet persoonlijk, maar uitsluitend bepaald door de sekse of seksuele geaardheid van de groep of de personen waarop de aandacht is gericht. De klager is eerder object dan persoon in de ogen van de beklaagde. Posters, taalgebruik en eenzijdig seksueel gerichte humor kunnen daar uiting van zijn.

Wat zegt de wet?

De Nederlandse wetgeving geldt voor gebeurtenissen die zich binnen dan wel buiten de sportvereniging afspelen. In het Wetboek van Strafrecht, tweede boek titel XIV worden misdrijven tegen de zeden strafbaar gesteld. De relevante artikelen in het kader van de seksuele intimidatie staan in de bijlage 1.

Daders en slachtoffers

Doet zich ondanks alle preventieve maatregelen toch een geval van seksuele intimidatie voor, dan moet het slachtoffer zijn verhaal bij iemand kwijt kunnen. Uit de praktijk blijkt, dat dit vaak veel moeite kost: men is bang niet geloofd te worden en/of vreest represailles. Om te voorkomen dat iemand onnodig lang met dit probleem rond loopt, moet het duidelijk zijn dat een klacht in deze richting serieus genomen wordt en onderzocht wordt met eventuele gevolgen voor de dader. Een onderzoek richting vermoedelijke dader wordt in principe echter alleen ingezet als het slachtoffer/klager hiermee instemt.

Op wie van toepassing

Hiervoor kan de volgende definitie worden gebruikt:

Een lid dan wel ieder ander die werkzaam is voor of ten behoeve van de vereniging in welke functie dan ook kan worden aangesproken op elk gedrag (handelen of nalaten) dat in strijd is met een of meer bepalingen van de gedragsregels ter preventie van seksuele intimidatie in de sport. Deze gedragsregels maken deel uit van dit (huishoudelijk) reglement.

Pesten

De definitie van pesten is: het bij voortdurende uitoefenen van macht over een persoon, dan wel een groep, die tot uiting komt in het gebruiken van (hoofdzakelijk verbaal) geweld en het kleineren van deze persoon/groep.

Ten aanzien van verschijningsvormen en andere zaken kunnen de omschrijvingen bij seksuele intimidatie worden gebruikt. Er is alleen geen wettelijke mogelijkheid hieraan iets te doen, tenzij er lichamelijk letsel ontstaat. Er zal dan ook voor deze verschijningsvorm geen verdere omschrijvingen worden gegeven en wordt gemakshalve verwezen naar de diverse omschrijvingen bij seksuele intimidatie. Dit neemt echter niet weg dat verenigingen alert dienen te zijn op vormen van pesten en zo nodig maatregelen dienen te nemen.

Discriminatie

Discriminatie betekent letterlijk "het maken van onderscheid", maar de huidige betekenis van het woord in maatschappelijke en juridisch opzicht wordt verstaan: het onrechtmatig onderscheid maken tussen mensen en groepen (minderheden) op basis van uiteenlopende kenmerken als afkomst, ras, geboorteland, geloof, politieke of religieuze overtuiging, sociale gewoonten, sekse, seksuele geaardheid, taal, handicap, et cetera.

In tegenstelling tot pesten, is discriminatie bij Nederlandse wet verboden door de Algemene wet gelijke behandeling (AWGB) <link plaatsen>, die op 1 september 1994 in werking is getreden. De vereniging zal bij voorkomen van discriminatie dan ook maatregelen moeten nemen.

HOOFDSTUK 2. BELEID VAN DE VERENIGING

De vereniging draagt zorg voor een klimaat van veiligheid, dat de lichamelijke en geestelijke integriteit van ieder lid en vrijwilliger in de vereniging respecteert. Het beleid van de vereniging moet dan ook gericht zijn op alle geledingen binnen de vereniging.

Doelstelling van het beleid is het voorkomen van ongewenst gedrag en om de mogelijkheid te scheppen om klachten over ongewenst gedrag in te dienen. Daarnaast dient de klachtenregeling om te voorzien in de bescherming van de belangen van de klager en aangeklaagde tijdens het onderzoeken en afhandelen van de klacht.

Het beleid ter bestrijding van ongewenst gedrag bestaat uit drie aspecten:

- preventie
- klachtenbehandeling
- opvang en begeleiding van het slachtoffer.

Op deze drie aspecten wordt hierna kort ingegaan.

A. Preventie

Het bestrijden van ongewenst gedrag roept meestal vooral gedachten op aan klachtenprocedures om al opgetreden ongewenst gedrag aan te pakken.

Maar natuurlijk is het beter ongewenst gedrag te voorkomen en nadrukkelijk aandacht te besteden aan preventief beleid. Welke activiteiten kan de vereniging ondernemen?

Te denken valt aan de volgende:

- het uit de taboesfeer halen
- het onderwerp bespreekbaar maken
- het bespreken van het onderwerp met de leden, de begeleiders (kaderleden, trainers, teamleiders, vrijwilligers, trainers e.d.) en ouders.

Hierbij kunnen aan de orde komen:

- de eigen ervaringen met de bestrijding van seksuele intimidatie/pesten en de reflectie op
- het eigen gedrag naar (jeugdige) sporters
- het vastleggen van gedragsregels wat betreft het omgaan met elkaar, met specifieke aandacht
- voor de manier waarop met (jeugdige) sporters omgegaan wordt
- elke vereniging zal zijn eigen sociale klimaat in deze gedragsregels tot uiting laten komen
- voorlichting geven aan alle geledingen binnen de vereniging.

Er is naar (seksuele) mishandeling veel onderzoek verricht. Het blijkt dat het mogelijk is om signalen te herkennen. Ook komen er steeds meer scholings- en voorlichtingsprogramma's beschikbaar die mensen meer bewust en weerbaar kunnen maken om aan mishandelingsituaties te ontkomen. Ook binnen bedrijven en instellingen is in het kader van de ARBO-wetgeving steeds meer aandacht voor seksuele intimidatie. Voor de preventie van ongewenste intimiteiten in de vereniging kan gebruik gemaakt worden van reeds ontwikkeld materiaal.

B. Gedragsregels en richtlijnen.

Het is voor de vereniging zinvol afspraken te maken met betrekking tot de omgang van begeleiders met de sporters en van trainers / begeleiders onderling. Het gebied van ongewenst gedrag kan erg vaag en moeilijk bespreekbaar zijn. Juist omdat mensen zich op velerlei manier uiten is het moeilijk elkaar daarop te bekritisieren en aan te spreken. Het wordt eenvoudiger als men hierover afspraken gemaakt heeft.

Deze gedragsregels moeten bevorderen dat een klimaat in de vereniging geschapen wordt van openheid en respect voor elkaar, waarin voor ongewenst gedrag geen plaats is.

Suggesties voor gedragsregels.

Algemeen

1. Het taalgebruik. Het verdient aanbeveling vast te leggen dat seksistisch taalgebruik, seksueel getinte grappen, toespelingen en bepaalde manier van aanspreken van (jeugdige) sporters niet aanvaardbaar zijn. Dit geldt ook voor affiches, tekeningen, clubblad enzovoort.

2. "Buitenvereniging" activiteiten. In situaties waar de omgang in het algemeen wat losser is, is het belang van duidelijk afspraken des te groter. Dit geldt voor meerdaagse (internationale) trainingen, toernooien en wedstrijden. Het bespreken van regels en afspraken vooraf, door alle betrokkenen, is daarbij van belang.

Nadere concretisering, voorbeelden

De navolgende vragen dienen beantwoord te worden.

1. Spreken we (jeugdige) sporters/begeleiders aan op een lichamelijk kenmerk?
2. Gaat een begeleider in een zelfde kleedkamer, douche? Zo ja, in welke situatie?
3. Lopen we kleedkamers in en uit?
4. Kijken we toe als (jeugdige) sporters zich aan/uitkleden?
5. Slapen jongens en meisjes, begeleid(st)ers tijdens meerdaagse verenigingsactiviteiten apart?
6. Hoe worden gedragsregels t.a.v. verenigingskampen etc. vooraf met jeugdige sporters en begeleid(st)ers op basis van gelijkwaardigheid besproken?
7. Hoe gaan we om met meningen, die afwijken van "de thans gangbare" bij bespreken van gedragsregels?
8. Hoe gaan we om met tekeningen, moppen etc. waarbij vrouwen, mannen als lustobject of minderwaardig worden geduid?
9. Worden er grappen, seksuele toespelingen gemaakt die vernederend zijn voor meisjes/vrouwen/jongens/mannen?

Vaststellen van de regels en verdere procedure

- Het verdient aanbeveling de concept gedragsregels voor te leggen aan ouders en ook aan de sporters vanaf ongeveer 16 jaar. Vervolgens dienen de regels door het bestuur te worden bekrachtigd.
- Nadat de gedragsregels goedgekeurd en vastgesteld zijn, kunnen ze opgenomen worden in het huishoudelijk reglement. De regels en de gehele procedure in dezen liggen ter inzage bij de secretaris van de vereniging. Het is een goede zaak jaarlijks tijdens de jaarvergadering het punt op de agenda te zetten.

Het reglement ongewenst gedrag is van toepassing op: een lid, dan wel ieder ander die werkzaam is voor de vereniging in welke functie dan ook. Hij kan worden aangesproken op elk gedrag (handelen of nalaten van handelen) dat in strijd is met één of meer bepalingen van de gedragsregels ter preventie van ongewenst gedrag in de sport. Deze gedragsregels maken deel uit van het reglement.

C. De vertrouwenspersoon

Het aanstellen van een vertrouwenspersoon vormt de spil van het beleid ter bestrijding van ongewenst gedrag. De vertrouwenspersoon fungeert als de “vooruitgeschoven post”.

De procedure gaat ervan uit dat binnen iedere sportvereniging minstens één, liefst twee personen voor deze functie benoemd zijn. Een man/vrouw combinatie is aanbevelingswaardig. De vertrouwenspersoon is een lid van de vereniging, een ouder of een ander direct betrokkene. De vertrouwenspersoon is het eerste aanspreekpunt binnen de vereniging bij vragen, vermoedens en/of meldingen met betrekking tot ongewenst gedrag.

Hij/zij zorgt voor de eerste (emotionele) opvang van de klager c.q. slachtoffer, bij minderjarigheid kan er met medeweten van het kind contact gezocht worden met de ouders/verzorgers. Het bieden van veiligheid staat voorop.

Hij/zij kan het slachtoffer verwijzen en/of begeleiden naar een externe vertrouwenspersoon.

De vertrouwenspersoon is verplicht tot geheimhouding van alle zaken die hij in zijn hoedanigheid van deze functie verneemt. Vertrouwelijk behandelen van de hulpvraag is noodzakelijk; de vertrouwenspersoon handelt niet buiten medeweten van de klager/slachtoffer of de ouders/verzorgers.

Tevens is het van groot belang dat de interne contactpersonen van de vereniging aandacht schenken aan het preventiebeleid. Het geven van voorlichting, het opstellen van gedragsregels, het toezien op publicaties en het initiëren van preventieprojecten behoort tot hun taak. Om de functie van vertrouwenspersoon naar behoren te kunnen uitoefenen hebben zij recht op enige scholing gericht op de eerste opvang van slachtoffers/klagers inzake ongewenst gedrag. De vertrouwenspersoon kan uit hoofde van de uitoefening van zijn/haar taak niet worden benadeeld.

Functie-eisen van de vertrouwenspersoon

De vertrouwenspersoon:

- is toegankelijk voor alle leden van de vereniging
- geniet het vertrouwen van de bij de vereniging betrokken gemeenschap
- is in staat tot de eerste (emotionele) opvang van de klager/het slachtoffer
- is in staat te verwijzen en of te begeleiden naar een externe vertrouwenspersoon of organisatie en, indien nodig contact, te onderhouden
- zal zaken in vertrouwen behandelen

Taken van de vertrouwenspersoon

De vertrouwenspersoon:

- is het eerste aanspreekpunt voor de klager/het slachtoffer bij vermoedens of meldingen met betrekking tot ongewenst gedrag
- zorgt voor de eerste (emotionele) opvang en begeleiding van degene die met ongewenst gedrag is geconfronteerd

- begeleidt en/of verwijst de klager/het slachtoffer naar de externe vertrouwenspersoon
- neemt bij minderjarigheid met medeweten van het slachtoffer contact op met de ouders en/of verzorgers
- behandelt de hulpvraag in vertrouwen en neemt privacy in acht
- houdt zich bezig met een actief preventiebeleid en
- De externe vertrouwenspersoon is tevens ook aanspreekpunt voor een veilig verenigingsklimaat. Hiertoe kan hij/zij voorlichting organiseren, publicaties verzorgen/verspreiden en er op toezien dat er gedragsregels worden opgesteld.
- De vertrouwenspersoon zoekt samen met de klager naar oplossingen.
- De vertrouwenspersoon geeft informatie over de mogelijke te volgen procedures en de consequenties daarvan.
- Indien nodig verwijst de vertrouwenspersoon de klager naar daarvoor in aanmerking komende (hulpverlening)instanties en ondersteunt hem bij het inschakelen van deze instanties.
- De vertrouwenspersoon geeft emotionele begeleiding/ondersteuning aan de klager bij het formeel aanhangig maken van de klacht bij andere instanties en zal de klager bijstaan of vertegenwoordigen tijdens een klachtenprocedure.
- Hij/zij ziet er op toe dat een minderjarige zich door de ouders/verzorgers kan laten vertegenwoordigen bij een verhoor door andere instanties.
- De vertrouwenspersoon is verantwoordelijk voor “nazorg” ten aanzien van de klager, opdat voorkomen wordt dat de klager aangesproken wordt op het feit dat hij seksuele intimidatie aanhangig heeft gemaakt.
- De vertrouwenspersoon is verplicht tot geheimhouding van alle zaken die hij in zijn hoedanigheid als vertrouwenspersoon verneemt/heeft vernomen, ook nadat hij/zij uit zijn/haar functie is ontheven.
- Op basis van de opgedane ervaringen en knelpunten mogelijke oplossingen aandragen waarmee het beleid gericht tegen ongewenst gedrag kan worden opgesteld c.q. bijgesteld.

D. Klachtenbehandeling

De volledige klachtenregeling is als bijlage 4 bijgevoegd.

De klachten procedure algemeen

Ongewenst gedrag kan een scala van handelingen omvatten, variërend van grove opmerkingen tot het knijpen in billen, verkrachting of pesten. Degene die last heeft van ongewenst gedrag kan hierover, al dan niet met hulp van de vertrouwenspersoon, een klacht indienen bij de externe contactpersoon of het bestuur. De klager maakt de keuze wie de klacht gaat behandelen en behoudt haar grip op de verdere procedure als een klacht is ingediend bij de externe contactpersoon. Als de klacht bij het bestuur wordt ingediend zal zij – zo nodig in overleg met de interne of externe contactpersoon – de klager verwijzen naar de daarvoor aangewezen instanties. In het geval van jonge kinderen zal naar verwachting de klacht worden ingediend door een ouder of verzorger. Klager en slachtoffer hoeven dus niet dezelfde persoon te zijn.

Onderscheid wordt gemaakt in **melding**, waarbij het gaat om een eerste signaal van klager bij de interne of externe contactpersoon en in **klacht**, waarbij het gaat om een formeel verzoek aan de externe contactpersoon.

Het kan zijn dat na een melding bij de interne of externe contactpersoon van de vereniging, de aard van de klacht zodanig is dat deze intern naar tevredenheid kan worden afgehandeld. Een

melding hoeft dus niet te leiden tot een formele klacht. De contactpersoon zal de klager uitvoerig informeren over het verdere verloop van de klachtenprocedure en de rol van de klager daarin. Op grond hiervan kan de klager afwegen of hij de procedure wil doorzetten. Stel de klager wil niet dat haar naam bekend wordt bij de dader, dan kunnen er geen maatregelen tegen de vermoedelijke dader worden genomen. Klager heeft derhalve een zwaarwegende stem in de wijze waarop de klacht wordt afgehandeld.

De klachtenregeling moet duidelijkheid scheppen over de wijze waarop het bestuur de klachten behandelt. Mede vanwege mogelijke "valse" aanklachten staat discretie hierbij voorop. Een manier om dit te bereiken is dat alle bij de vereniging betrokkenen op de hoogte zijn van de klachtenprocedure.

Men komt direct bij de juist (deskundige) persoon terecht, zodat het aantal personen dat "op de hoogte is" beperkt blijft. In de klachtenprocedure functioneren de vertrouwenspersoon, de externe contactpersoon en indien nodig, andere instanties.

Het is belangrijk ouders te betrekken bij de bestrijding van ongewenst gedrag. Ouders zullen bekend moeten zijn met de wegen die open staan om ongewenst gedrag te melden. Dit mede om te voorkomen dat dit gedrag toeneemt, of dat ook anderen slachtoffer van dit gedrag worden. Ook de (jeugdige)sporter en begeleider moeten de mogelijke wegen naar hulp kennen:

- contactpersoon en/of vertrouwenspersoon
- kindertelefoon
- Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK)
- huisarts
- bestuur.

Relevante informatie over de klachtenprocedure (bijlage 4) en de gedragsregels (bijlage 3) kan onder andere worden verstrekt via de jaarlijkse informatiegids van de vereniging aan ouders en jeugdige sporters. In het clubblad kan de algemene tekst worden opgenomen, zoals vermeld in bijlage 4.

Aandachtspunten bij de procedure zijn preventieve activiteiten, waaronder gedragsregels, taken interne en externe contactpersoon, klachtenprocedure en opvang en begeleiding van slachtoffers (sociale kaart).

Klachtenbehandeling

Doet zich ondanks alle preventieve maatregelen toch een geval van ongewenst gedrag voor, dan moet het slachtoffer zijn verhaal bij iemand kwijt kunnen. Uit de praktijk blijkt, dat dit vaak veel moeite kost; men is bang niet geloofd te worden en/of vreest represailles. Om te voorkomen dat er onnodig lang met dit probleem rondgelopen wordt, moet een ieder duidelijk zijn, dat een klacht in deze richting serieus genomen wordt en onderzocht wordt met eventuele gevolgen voor de dader. Een onderzoek richting vermoedelijke dader wordt echter alleen ingezet als het slachtoffer/klager hiermee instemt.

Hoe kan de vereniging op een serieuze manier met een klacht omgaan?

Elke vereniging of groep van verenigingen wijst een vertrouwenspersoon aan als meldpunt voor (ouders van) (jeugdige) sporters en collega's, die ongewenst gedrag willen bespreken. Zo mogelijk worden er twee contactpersonen aangewezen (een man en een vrouw). Een regelmatige (bij)scholing is van belang.

Daarnaast zijn er buiten de vereniging externe contactpersonen beschikbaar. Deze moeten in ieder geval beschikken op pedagogische/sociale vaardigheden en kennis van het hulpverleningscircuit. Van belang is verder, dat de contact- en vertrouwenspersoon – ook buiten verenigingstijd– goed bereikbaar zijn.

De klager bepaalt waar de klacht terecht komt (de contactpersoon, de vertrouwenscommissie of een andere instantie) en hoe daar het verdere verloop van de procedure is. Contactpersoon, vertrouwenspersoon en bestuur kunnen na kennisneming van de klacht niet zelf de procedure in werking stellen. Het blijft op de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de klager, tenzij de vertrouwenspersoon zelf een gegronde klacht heeft.

Indien er een reële verwachting is dat er meerdere slachtoffers zijn dan wel als er naar verwachting veel vragen en onrust zullen ontstaan, is het gewenst contact op te nemen met de politie.

Stappen bij melding /klacht

1 Melding door het slachtoffer

Degene bij wie het slachtoffer meldt, mag nooit beloven dat hij het aan niemand anders zal doorvertellen. Indien er niet bij de interne of externe contactpersoon wordt gemeld is degene bij wie de klacht is gemeld verplicht dit direct te melden bij de vertrouwenspersoon en het slachtoffer attenderen op de klachtenprocedure. De vertrouwenspersoon neemt dan – zonodig in overleg met de externe contactpersoon – contact op met de klager.

De vertrouwenspersoon overlegt met de externe contactpersoon op welke manier de ouders geïnformeerd zullen worden.

In het gesprek met het slachtoffer (en de ouders) wordt zorgvuldig na gegaan of het slachtoffer (en de ouders) steun en hulp wensen, met name ook professionele hulp, die de verwerking van wat er gebeurd is, op gang kan brengen. Ga na of het slachtoffer (en/of ouders) over willen gaan tot het doen van aangifte bij de politie.

Door de vertrouwenspersoon moet zodanig worden gehandeld, dat het slachtoffer het gevoel heeft veilig te zijn. Dit zou gestalte kunnen krijgen door ervoor te zorgen dat de betreffende leidinggevende tijdelijk toegang tot de groep wordt ontzegd. Voorkom dat er afspraken ontstaan die ertoe leiden dat juist het slachtoffer de vereniging tijdelijk niet bezoekt. Hij heeft immers niets misdaan en moet ook zeker niet dat gevoel krijgen.

2 Melding door de ouder(s)

Vindt de melding plaats bij een ander dan de interne of de externe contactpersoon dan moet deze de vertrouwenspersoon daarover direct informeren. De interne of externe contactpersoon (en desgewenst degene bij wie de ouders het eerst hebben gemeld) heeft (hebben) een gesprek met de ouders. Uitgezocht moet worden over welke informatie de ouders beschikken en waar de melding op gebaseerd is. De vertrouwenspersoon informeert zo nodig het bestuur.

Met de ouders en zo mogelijk samen met het slachtoffer wordt na gegaan of zij steun en hulpverlening wensen of nodig hebben. Bekijk goed op welke wijze er geholpen kan/moet worden bij het zoeken van hulp, door hen bijvoorbeeld te voorzien van adressen en telefoonnummers van hulpverleningsinstellingen. Ga na of de ouders (zo mogelijk samen met het slachtoffer) over willen gaan tot het doen van aangifte bij de politie. Als dat daadwerkelijk het geval is, probeer dan

afspraken te maken over het tijdstip zodat daar binnen de sportvereniging op ingespeeld kan worden.

Het is goed om te weten dat het ook mogelijk is om bij de politie aan te kloppen voor advies.

Als men de politie daarvoor benadert, maak dan direct aan het begin van het gesprek duidelijk, dat men advies wil en nog geen besluit heeft genomen over het doen van aangifte (bijlage 2).

3 Melding door een andere begeleider

Wanneer een begeleider ongewenst gedrag constateert (of ernstige vermoedens daarvan heeft) door een collega begeleider, is hij verplicht om de vertrouwenspersoon hiervan onmiddellijk op de hoogte te brengen. De contactpersoon handelt conform de procedure.

4 Melding door derden

Informatie uit meldingen van derden moet zo snel mogelijk aan de vertrouwenspersoon doorgegeven worden. Er moet worden uitgezocht over welke informatie anderen beschikken en waar deze op gebaseerd is. Dit alles gebeurt na en in overleg met de externe contactpersoon.

Maatregelen na de melding

De interne contactpersoon (of vertrouwenspersoon) is in principe degene die het hele proces coördineert. Hij doet dat echter om zorgvuldigheidredenen nooit alleen. Zowel de vertrouwenspersoon als het bestuur zijn er bij betrokken. Het spreekt voor zich dat wanneer de vertrouwenspersoon degenen is waar de verdenking naar uitgaan, dat hij dan niet in die hoedanigheid bij de procedure betrokken wordt.

Het verdient aanbeveling dat de interne contactpersoon in de zaak een logboek bijhoudt,

waarin precies beschreven wordt welke stappen wanneer en waarom werden gezet. De ervaring leert dat in zedenkwesties er heel veel in een korte tijd gebeurt. Het is al vaker erg handig gebleken dat men vanuit zo'n logboek informatie kan terughalen en weer in de tijd kan plaatsen.

De begeleider informeert, direct na het ontvangen van de melding de vertrouwenspersoon.

De vertrouwenspersoon informeert waar nodig het bestuur en handelt verder conform het protocol. De vertrouwenspersoon voert, na overleg en zo nodig samen met de externe contactpersoon een gesprek met de klager en zo mogelijk ook met de ouders van het jeugdlid. Voor opvang van ouders en klager wordt een beroep gedaan op een gespecialiseerde instelling, als de ouders en/of klager dat wensen. Wijs hen op de mogelijkheid om aangifte te doen of advies te vragen bij de politie (bijlage 2).

Wil men daartoe overgaan, probeer dan afspraken te maken over het tijdstip zodat daar binnen de sportvereniging op ingespeeld kan worden.

Bij uitzondering kan de interne contactpersoon op verzoek en met instemming van de klager/slachtoffer een gesprek met de aangeklaagde voeren. De interne contactpersoon informeert de persoon in kwestie over wat hij heeft gehoord over de melding en vraagt betrokkene hierop te reageren. Het is niet de bedoeling dat de interne contactpersoon met de aangeklaagde in discussie gaat. De interne contactpersoon hoort diens verhaal aan en velt geen oordeel.

De interne contactpersoon overweegt steeds of het nodig dan wel wenselijk is de aangeklaagde te adviseren dat hij zich –tijdens de procedure – het beste niet bij de vereniging kan laten zien.

Primair om het slachtoffer veiligheid te bieden. Daarnaast is dit vaak ook in het belang van de sportvereniging en de persoon zelf. Indien de aangeklaagde het advies opvolgt, wordt dit aan het bestuur gemeld. Indien het advies niet wordt opgevolgd, adviseert de externe contactpersoon het bestuur de aangeklaagde voorlopig – tijdens de procedure – de toegang tot de vereniging te ontzeggen. Duidelijk gemaakt wordt dat deze voorlopige maatregel geen schuldverklaring inhoudt.

De interne contactpersoon is verplicht aan het bestuur door te geven dat er binnen de vereniging een melding is geweest van mogelijk ongewenst gedrag. De interne contactpersoon informeert de betreffende ouders over de procedure die gevolgd gaat worden.

Als het gaat om een begeleider die tijdens de sportverenigingsactiviteiten ongewenst gedrag pleegde met een (jeugd)lid, is het altijd aanbevelingswaardig hiervan aangifte te doen bij de politie. Dit kan door ouders en/of sportvereniging gedaan worden. De aangeklaagde wordt, zoals eerder beschreven, geadviseerd om lopende de procedure niet bij de vereniging te verschijnen.

Het is zeer af te raden om zelf onderzoek te doen, om zo bewijs te vinden over het al dan niet gepleegde feit. Wie dat doet raakt binnen de kortste keren verstrikt in belangen van ouders, het (jeugd)lid, de mogelijke dader, de overige begeleiders, de belangen van de sportvereniging enz. Verder zijn de meesten niet deskundig genoeg om de onderzoekende gesprekken hierover op een evenwichtige manier te voeren. Echter, de interne contactpersoon kan overgaan tot het toepassen van hoor- en wederhoor van slachtoffer en (vermeende) dader om het verzamelen van informatie te optimaliseren, zonder daar een oordeel aan te vellen.

Nog een ander punt dat van belang is zijn de contacten met de betreffende ouders. Zij zullen zich als geen ander benadeeld voelen. Vanuit deze benadering zullen zij in de meeste gevallen behoefte hebben aan informatie over het verloop van de kwestie. Vergeet daarom niet de ouders te informeren over het verloop. Dat deel van het proces dat door anderen, bijv. de politie, wordt afgewikkeld, kan de sportvereniging niet tot zijn verantwoordelijkheid rekenen, waardoor de sportvereniging ook geen verantwoordelijkheid kan nemen voor de informatievoorziening van dat deel naar de ouders, maar het is goed dat de sportvereniging in de contacten met bijv. de politie hier aandacht voor heeft en waar nodig attendeert op het informeren van de ouders.

In beginsel wordt bij een melding van ongewenst gedrag door een begeleider dat buiten de sportvereniging plaats had op dezelfde wijze gehandeld. Ook hier overweegt de interne contactpersoon of het nodig dan wel wenselijk is het bestuur te adviseren de aangeklaagde voorlopig niet bij de vereniging te laten verschijnen. Bij een begeleider mag de kans op herhaling, maar dan binnen de sportvereniging, aannemelijk worden geacht. Daar is niemand mee gediend. Er kan onrust ontstaan onder ouders en jeugdleden, zeker wanneer de kwestie (in de media) bekend is of raakt. Wees deze onrust dus voor.

Het verdient aanbeveling openheid van zaken te geven. Scheidt zoveel als mogelijk de feiten van vermoedens. In het geval van een voorlopig “verschijningsverbod” moet overwogen worden of een ouderavond belegd moet worden over deze kwestie.

HOOFDSTUK 3 OPVANG EN BEGELEIDING

Voor wat betreft de opvang en de hulp die aan de slachtoffers, maar ook aan daders, gegeven kan worden, verdient het aanbeveling om per vereniging een sociale kaart aan te leggen. Deze omschrijft het netwerk van personen binnen en de adviserende en hulpverlenende instanties buiten de vereniging.

De interne contactpersoon van de betrokken vereniging kan deze instanties benaderen bij het constateren van ongewenst gedrag, maar ook in andere situaties waarbij professionele hulp gewenst is. Voor informatie met betrekking tot de samenstelling van een sociale kaart wordt verwezen naar bijlage 5.

Niet onvermeld mag blijven dat de hulpverlening aan slachtoffers alleen op gang komt als het slachtoffer dit zelf wil. De interne contactpersoon zal in alle gevallen een

slachtoffer attent moeten maken op de mogelijkheden voor opvang en begeleiding; echter het slachtoffer (en/of de ouders) beslist zelf of hij van dit aanbod gebruik zal maken en tot wie hij zich dan zal wenden.

Op verenigingsniveau

Binnen de vereniging is het in principe de vertrouwenspersoon bij wie de leden of een begeleider met een klacht komt. Deze begeleidt de klager, indien gewenst, bij het indienen van een klacht; dit is het formele aspect. Daarnaast zijn er echter de emotionele (en mogelijk lichamelijke gevolgen) van de ongewenste ervaring, waarmee de vertrouwenspersoon wordt geconfronteerd. Dan rijst de vraag: is men hulpverlener of verwijzer? Die vraag zal bij het –vaststellen van de taken van een interne contactpersoon moeten worden beantwoord (bijlage 4). Dit geldt ook voor de wenselijkheid van een netwerk van personen werkzaam binnen het hulpverleningscircuit waarmee de vereniging contact onderhoudt (sociale kaart). Behalve verwijzing naar de hulpverlening kunnen er maatregelen ten behoeve van de jeugdige sporter of de begeleider nodig zijn die op het terrein van het bestuur liggen.

Bestuur: hulpverlener of verwijzer?

Het bestuur zal zeker ook aandacht moeten hebben voor de emotionele (en ook lichamelijke) gevolgen bij het slachtoffer van de ongewenst gedrag ervaringen. Een en ander zal moeten blijken uit de invoelende wijze waarop het slachtoffer wordt bejegend tijdens de melding en behandeling van de klacht. Als duidelijk wordt dat het slachtoffer problemen ondervindt met het verwerken van de situatie en kennelijk hulp hierbij nodig heeft, is het niet verstandig om zelf deze hulpverlening op zich te nemen. Men is hier meestal niet voldoende voor toegerust en de opvang van slachtoffers van ongewenst gedrag is werk voor gespecialiseerde professionele hulpverleners op dit terrein. In beginsel heeft de interne contactpersoon de directe contacten met de klager/slachtoffer.

Het bestuur zal – via interne contactpersoon – een slachtoffer dan ook naar hulpverlenende instanties of personen moeten laten verwijzen. Er is nog een tweede reden om niet als hulpverlener op te treden. Het kan leiden tot rolverwarring.

Na melding van ongewenst gedrag dient het bestuur maatregelen te nemen die de veiligheid van het slachtoffer (en anderen die mogelijk risico lopen) garanderen. Dit betekent in de meeste

gevallen in de eerste plaats handelen naar de vermoedelijke dader: verwijdering uit de ongewenste situatie, het opleggen van een beperkte handelingsvrijheid enzovoorts.

Voor de hulpverlening bij problemen die het slachtoffer ondervindt zal men de rol van verwijzer moeten vervullen.

Jeugdige sporters als slachtoffer

Wanneer een jeugdige sporter slachtoffer is van ongewenst gedrag kan deze (of zijn/haar ouders) verwezen worden naar personen of instanties zoals huisarts, AMW of RIAGG. Het verdient aanbeveling dat de interne en externe contactpersoon de namen kent van personen binnen instanties die zich direct met de opvang van slachtoffers van ongewenst gedrag bezig houden. Door een slachtoffer gericht naar zo'n persoon te verwijzen wordt voorkomen dat men onnodig vaak het verhaal moet vertellen.

Begeleiders/volwassen sporters als slachtoffer

Wat hiervoor over verwijzing naar bekende personen binnen de hulpverlenende instanties werd geschreven, geldt ook voor de opvang van begeleiders en volwassen sporters. Behalve de daar genoemde personen of instanties komt voor verwijzing ook de vertegenwoordiger van het bestuur in aanmerking.

Hulp aan daders

De rol van het bestuur naar de aangeklaagde van ongewenst gedrag zal zich in veel gevallen beperken tot het nemen van (disciplinaire) maatregelen. Het verdient echter aanbeveling als het bestuur – in overleg met de externe contactpersoon – hem of haar ook wijst op de mogelijkheden voor hulpverlening.

De beslissing of de aangeklaagde gebruik zal maken van deze vorm van hulpverlening ligt bij de aangeklaagde zelf. Hulpverlening kan door het bestuur niet dwingend worden opgelegd.

In een aantal gevallen zullen gezinsleden(meestal de partner) van de aangeklaagde van ongewenste gedragingen zich tot het bestuur wenden. Ook hierbij kan weer verwezen worden op de mogelijkheden van de hulpverlening.

HOOFDSTUK 4 PRIVACY

Met het naar buiten brengen van naam en toenaam van de vermeende overtreder van de gedragsregels dient de nodige terughoudendheid te worden betracht. Er bestaan geen wettelijke bepalingen voor, maar men dient rekening te houden met de privacy van de betrokkene, met name of hij niet te veel wordt geschaad in zijn eer en goede naam of sprake is van smaad of laster.

Er dienen hierbij de volgende onderscheidingen gemaakt te worden:

a. Tijdens melding/klacht

Zolang de betrokkene niet op enigerlei wijze is veroordeeld mag de naam niet naar buiten worden gebracht. Dit zou te grote schade toebrengen aan de betrokkene zonder dat vaststaat of er inderdaad sprake is geweest van overtreding van de gedragsregels.

b. Tijdens procedure en daarna in geval geen veroordeling volgt

Tijdens de procedure, maar ook daarna als de betrokkene niet wordt veroordeeld wegens het overtreden van de gedragsregels, geldt hetzelfde als hiervoor onder a. staat vermeld.

c. Veroordeling wegens overtreding van de gedragsregels

In dit geval kan de sportvereniging/-bond bepalen of zij de naam al dan niet bekend maakt. Afhankelijk van de aard en ernst van de overtreding en de opgelegde sanctie kan ervoor worden gekozen de naam naar buiten te brengen ter bescherming van de leden (sportverenigingen en individuele leden).

Informatieverstrekking

a. Informatieverstrekking aan het slachtoffer/de klager

In de klachtenregeling wordt aangegeven dat de klager op de hoogte gesteld wordt van de conclusies van de externe contactpersoon die hij ter kennis brengt aan het bestuur. Zoals reeds is aangegeven heeft de klager een zwaarwegende stem in de voortgang van de procedure.

b. Informatieverstrekking aan andere verenigingen

Indien personeel uit de sportvereniging elders solliciteert, kan de aanstaande werkgever ertoe overgaan referenties in te winnen bij zijn bestuur. Aangenomen mag worden dat betrokkene hiervoor zijn toestemming heeft gegeven aan de aanstaande werkgever. Het standpunt zou kunnen zijn dat de informatie over het gepleegd hebben van ongewenst gedrag wel wordt gemeld, afhankelijk van

- de ernst van het vergrijp
- het tijdsverloop tussen het voorval en het moment van referenties inwinnen. Er zal pas dan tot informatieverstrekking worden overgegaan, wanneer er contact is geweest met de externe contactpersoon. Voor de termijnen kan aansluiting worden gezocht bij de Wet op de justitiële documentatie.

c. Informatie aan (ouders van) andere leden en/of begeleiders

Indien er naar aanleiding van het voorval en de genomen dan wel nog te nemen besluiten vragen en onrust gaan ontstaan en als er mogelijk meerdere slachtoffers zijn, kan er een

informatiebijeenkomst (conform het eerder vermelde draaiboek inzake “maatschappelijke onrust bij grootschalige ontuchtzaken”) voor alle direct betrokkenen georganiseerd worden.

d. Informatieverstrekking over jeugdige sporters

Indien een (jeugdige) sporter vrijwillig vertrekt dan wel naar een andere vereniging gaat is het aan de sporter en diens ouders of men melding maakt van het voorval.

De media

Tevoren zullen er duidelijke afspraken gemaakt moeten zijn wie informatie verstrekt aan de buitenwereld. Ten aanzien van de informatie aan direct betrokkene is reeds het nodige gezegd. Elk geval ligt anders en alles tevoren overzien kan niet. Intern dienen conform de procedure van de vertrouwenspersoon, het bestuur geïnformeerd te worden. Afhankelijk van de klager en het voorval wordt de politie ingeschakeld. Volstrekt verkeerd is de zaak geheel zelf te willen regelen binnen de verenigingssituatie. De politie zal vooraf aan het naar buiten brengen contact opnemen met het bestuur.

Politie en pers beslissen uiteindelijk zelf over wat en wanneer zij mededelingen doen. Indien nodig kan een bestuurslid aangewezen worden als woordvoerder voor de vereniging.

Het is echter verstandig geen enkele mededeling naar de pers te doen en te verwijzen naar de politie(voorlichter) of naar justitie. Er is nog steeds sprake van een verdachte (en geen dader), totdat de rechter gesproken heeft!

Onzorgvuldigheid bij uitlatingen kan voor de verdachte aanleiding vormen tot een smaadprocedure (eis tot schadevergoeding) via de burgerlijke rechter. De politie zal, voor zover het belang van het onderzoek, de veiligheid en de privacy van personen dat toelaten, opening van zaken geven aan de media.

HOOFDSTUK 5 VERENIGINGSREGLEMENT EN SANCTIES

Aannemelijk is, dat sportverenigingen in hun reglement een paragraaf “sancties” hebben. Ook aannemelijk is, dat in de sanctieparagraaf van sportverenigingen niet expliciet aandacht is besteed aan het onderwerp ongewenst gedrag.

Aanpassing van de statuten vereist een bepaalde procedure, bijvoorbeeld voor wat betreft een vereist aantal leden in de vergadering. Ook brengen statutenwijzigingen (notaris)kosten met zich mee. Eenvoudiger is het om het huishoudelijk reglement aan te passen.

Een andere omstandigheid is dat niet iedereen, die werkzaamheden voor de vereniging verricht, lid is van die vereniging. Met name in het kantinegebeuren zie je dat niet elke vrijwilliger lid is. Deze omstandigheid dient te worden ondervangen door aanpassing. Voorgesteld wordt derhalve de tekst aldus op te nemen:

“Een lid dan wel ieder ander die werkzaam is voor of ten behoeve van de vereniging in welke functie dan ook, kan worden aangesproken op elk gedrag (handelen of nalaten) dat in strijd is met een of meer bepalingen van de gedragsregels ten aanzien van ongewenst gedrag in de sport. Deze gedragsregels maken deel uit van dit (huishoudelijk) reglement.”

Bij overtreding van bedoelde gedragsregels kunnen de volgende sancties worden opgelegd:

- waarschuwing/berisping, onder mededeling dat bij herhaling een van de volgende sancties zullen volgen:
- geldboete
- schorsing voor de duur van minimaal 5 jaar onder vaststelling van de voorwaarden waaraan voldaan dient te worden alvorens de geschorste rechten weer kunnen herleven, zoals bijvoorbeeld extra controle, het opleggen van een aantal beperkingen
- tijdelijke ontzegging van het recht enigerlei functie binnen de vereniging uit te oefenen, onder vaststelling van de voorwaarden waaraan voldaan dient te zijn alvorens de ontzegde rechten weer kunnen herleven
- verbod om de locatie van de vereniging (of een andere plaats) voor enige tijd te betreden
- uitsluiting van deelname aan of het begeleiden bij wedstrijden en/of demonstraties
- intrekking van de afgegeven licentie
- uitsluiting van het bijwonen van alle activiteiten die door de vereniging worden georganiseerd, zoals wedstrijden, trainingen, demonstraties, feesten, etc.
- roeyement/ontzetting uit het lidmaatschap

Men dient zich te realiseren, dat naarmate de sanctie zwaarder is er, in geval van een juridische procedure bij de burgerlijke rechter, aan het bewijs hogere eisen zullen worden gesteld. Een lid kan altijd na een uitspraak van een tuchtcommissie of beslissing van het bestuur naar de burgerlijke rechter gaan om de betreffende beslissing te laten “toetsen”.

Bijlage 1 Belangrijke artikelen uit het Wetboek van Strafrecht.

Schennis der eerbaarheid

artikel 239

Met een gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie wordt gestraft schennis van de eerbaarheid:

1. op of aan een plaats, voor het openbaar verkeer bestemd
2. op een andere dan onder 1. bedoelde openbare plaats, toegankelijk voor personen beneden de leeftijd van zestien jaar
3. op een niet openbare plaats, indien een ander daarbij zijns ondanks tegenwoordig is.

Verkrachting

artikel 242

Hij die door geweld of een andere feitelijkheid of bedreiging met geweld of en andere feitelijkheid iemand dwingt tot het ondergaan van handelingen die bestaan uit of mede bestaan uit het seksueel binnendringen van het lichaam, wordt als schuldig aan verkrachting gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren of geldboete van de vijfde categorie.

Seksueel binnendringen van een bewusteloze, onmachtige of gestoorde

artikel 243

Hij die met iemand van wie hij weet dat hij in staat van bewusteloosheid of lichamelijke onmacht verkeert, dan wel aan een zodanige gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van zijn geestvermogen lijdt dat hij niet of onvolkomen in staat is zijn wil daaromtrent te bepalen of kenbaar te maken of daartegen weerstand te bieden, handelingen pleegt die bestaan uit of mede bestaan uit het seksueel binnendringen van het lichaam, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren of geldboete van de vijfde categorie.

Seksueel binnendringen van iemand beneden 12 jaar

artikel 244

Hij die met iemand beneden de leeftijd van twaalf jaren handelingen pleegt die bestaan uit of mede bestaan uit het seksueel binnendringen van het lichaam, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren of een geldboete van de vijfde categorie.

Seksueel binnendringen van iemand beneden 16 jaar

artikel 245

Hij die met iemand, die de leeftijd van twaalf jaren maar nog niet die van zestien jaren heeft bereikt, buiten echt, ontuchtige handelingen pleegt die bestaan uit of mede bestaan uit het seksueel binnendringen van het lichaam, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren of een geldboete van de vijfde categorie.

Feitelijke aanranding van de eerbaarheid

artikel 246

Hij die door geweld of een andere feitelijke of bedreiging met geweld of een andere feitelijke iemand dwingt tot het plegen of dulden van ontuchtige handelingen, wordt als schuldig aan feitelijke aanranding van de eerbaarheid, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren of geldboete van de vijfde categorie.

Ontucht met bewusteloze, onmachtige of gestoorde

artikel 247

Hij die met iemand van wie hij weet dat hij in staat van bewusteloosheid of lichamelijke onmacht verkeert, dan wel aan een zodanige gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van zijn geestvermogens lijdt dat hij niet of onvolkomen in staat is zijn wil daaromtrent te bepalen of kenbaar te maken of daartegen weerstand te bieden of met iemand beneden de leeftijd van zestien jaren buiten echt ontuchtige handelingen pleegt of laatst gemelde tot het plegen of dulden van zodanige handelingen buiten echt met een derde verleidt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vierde categorie.

Zwaar lichamelijk letsel en dood

artikel 248

1. Indien een der artikelen 243 en 245-247 omschreven misdrijven zwaar lichamelijk letsel ten gevolge heeft, wordt gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren of geldboete van de vijfde categorie opgelegd (Sr.82,245²)
2. Indien een der in artikelen 242-247 omschreven misdrijven de dood ten gevolge heeft, wordt gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren of geldboete van de vijfde categorie opgelegd.

Ontucht met misbruik van gezag/vertrouwen

artikel 249

1. Hij die ontucht pleegt met zijn minderjarig kind, stiefkind of pleegkind, zijn pupil, een aan zijn zorg, opleiding of waakzaamheid toevertrouwde minderjarige of zijn minderjarige bediende of ondergeschikte, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vierde categorie.
2. Met dezelfde straf wordt gestraft:
  1. de ambtenaar die ontucht pleegt met een persoon aan zijn gezag onderworpen of aan zijn waakzaamheid toevertrouwd of aanbevolen.
  2. de bestuurder, arts, onderwijzer, beambte, opzichter of bediende in een gevangenis, rijksworkinrichting, weeshuis, ziekenhuis of instelling van weldadigheid, die ontucht pleegt met een persoon daarin opgenomen.
  3. degene die, werkzaam in de gezondheidszorg of maatschappelijke zorg, ontucht pleegt met iemand die zich als patiënt of cliënt aan zijn hulp of zorg heeft toevertrouwd.

Bijlage 2 De rol van de politie

Slachtoffers van seksueel geweld kunnen op het politiebureau terecht om te vertellen wat er gebeurd is. Dit betekent niet dat er persé aangifte gedaan hoeft te worden. De politie heeft mede tot taak om een slachtoffer goed op te vangen.

In principe maakt een informatief gesprek altijd deel uit van de opvang door de politie. In dit gesprek vertelt ze onder meer over de juridische mogelijkheden en de vereisten voor het doen van een melding of aangifte. Ook beschikt de politie over adressen in de regio waar het slachtoffer hulp kan krijgen. Behalve het doen van aangifte bestaat de mogelijkheid een melding te doen van het gebeurde. Welke keuze ook wordt gemaakt, het belangrijkste is dat het slachtoffer er zélf helemaal achter staat.

Melding

Bij een melding van seksueel geweld wordt er door de politie geen proces-verbaal opgemaakt. Dit betekent dat het vervolg, een politie-onderzoek, achterwege blijft. Er vindt dus ook geen strafrechterlijke vervolging van de dader plaats.

Een melding kan ook door iemand anders dan het slachtoffer worden gedaan. Het is bovendien mogelijk een anonieme melding te doen: het is namelijk niet verplicht om naam en adres van het slachtoffer op te geven.

Voor de politie is het belangrijk dat seksueel geweld in ieder geval gemeld wordt. Deze informatie kan van belang zijn, als er andere aangiften of meldingen over dezelfde verdachte bij de politie binnenkomen.

Aangifte

In het geval van aangifte van seksueel geweld stelt de politie hiervan een verklaring op, die door het slachtoffer moet worden ondertekend. Op basis van deze verklaring wordt een proces verbaal opgemaakt. Voor het politieonderzoek is het belangrijk dat het slachtoffer zo veel mogelijk details vertelt van wat er is gebeurd. De rechercheur zal erom vragen. Het kan soms lastig zijn daarop te antwoorden. Toch is dat nodig.

Aangifte doen betekent overigens niet dat het slachtoffer op iedere vraag hoeft in te gaan. Zo zijn vragen over het seksleven en de partners van het slachtoffer uit den boze. Die zijn namelijk niet van belang voor het bewijs.

Nadat de politie de verklaring heeft opgesteld, krijgt u de tijd om de tekst nog eens rustig door te lezen en waar nodig aan te vullen, alvorens deze te ondertekenen.

Verjaringstermijn

Voor de bewijsvoering is het beste dat er zo snel mogelijk aangifte wordt gedaan. De dader kan dan nog in de buurt zijn en er zijn misschien nog sporen. Maar het heeft zeker ook zin aangifte te doen lange tijd na het gebeurde. Vooral slachtoffers van incest hebben soms jaren nodig voor ze aangifte kunnen of durven doen.

Slachtoffers van seksueel geweld kunnen nog jaren na het gebeurde aangifte doen. De termijn is bij aanranding twaalf jaar en bij verkrachting vijftien jaar.

Een minderjarige heeft nog meer tijd om aangifte te doen. De verjaringstermijn begint pas te lopen op het moment dat het slachtoffer achttien jaar is geworden. De termijn is vanaf dat moment weer twaalf jaar voor aanranding en vijftien jaar voor verkrachting.

Op deze termijnen geldt één uitzondering. Wanneer de aanrander of verkrachter op het moment van het plegen van het delict jonger is dan achttien jaar, dan wordt de verjaringstermijn met de helft bekort. Voor aanranding is de termijn in dat geval zes jaar en voor verkrachting zeven-en-een-half jaar.

Welk politiebureau?

In principe moet de aangifte plaatsvinden bij de politie in de gemeente waar het delict is gepleegd. Op een aantal politiebureaus bestaat een gespecialiseerde afdeling Jeugd- en Zedenzaken. Daar werken rechercheurs die regelmatig te maken hebben met slachtoffers van seksueel geweld. Op een bureau zonder zo'n speciale afdeling zijn echter ook agenten aanwezig die deskundig zijn in het opvangen van slachtoffers van seksueel geweld. Het kan zijn dat deze op dat moment niet op het werk aanwezig is. Daarom is het raadzaam van tevoren te bellen om een afspraak te maken. Dit voorkomt de eventuele teleurstelling dat je niet direct geholpen kunt worden en op een later tijdstip moet terugkomen.

Maak bij de balie in het kort duidelijk waarover het gaat. Bijvoorbeeld door te zeggen: "Ik wil aangifte doen van seksueel geweld". Of: "Ik wil praten over iets wat met seksueel geweld te maken heeft". Een vriend of vriendin meenemen mag altijd. Ook is het mogelijk dat het gesprek met de politie bij het slachtoffer thuis plaatsvindt in plaats van op het politiebureau.

Vrouwelijke politie-ambtenaar

Sommigen geven er de voorkeur aan om met een vrouwelijke politie-ambtenaar te spreken over het seksueel geweld dat hen is aangedaan. Die mogelijkheid bestaat.

Wanneer er op een bepaald tijdstip geen vrouwelijke rechercheur is die dienst heeft, kan de politie misschien regelen dat zij alsnog komt. Als er op het bureau geen vrouwelijke rechercheur werkzaam is, heeft het slachtoffer het volste recht om naar een ander bureau te gaan.

Het politie onderzoek

Na de aangifte begint het politie onderzoek. de rechercheur gaat op zoek naar bewijsmateriaal. Hiervoor kan de medewerking van het slachtoffer worden gevraagd. Als een onderzoek als te aangrijpend wordt ervaren, mag deze medewerking weigeren.

Bewijsmateriaal

Bij het vergaren van bewijsmateriaal zal de politie vooral baat hebben bij informatie uit medisch onderzoek, verklaringen van getuigen en aanvullende bewijsstukken.

Informatie verkregen uit medisch onderzoek is belangrijk. Gegevens uit zo'n onderzoek mogen alleen voor het politie onderzoek gebruikt worden, als het slachtoffer hiervoor schriftelijk toestemming heeft gegeven.

Voor de bewijsvoering kunnen ook allerlei andere bijzonderheden van belang zijn, zoals scheuren in de kleding (politie)foto's van het opgelopen letsel en bloed- en spermavlekken. Stop kleding die als bewijsmateriaal dienen, nooit in een afgesloten zak. Als er geen lucht bijkomt, kunnen bloed- en spermavlekken namelijk onbruikbaar worden voor onderzoek. Ook verklaringen van getuigen die iets gezien of gehoord hebben, zijn waardevol. Meestal waren er op het moment zelf geen

getuigen. Daarom zijn getuigen die het slachtoffer kort ná het gebeurde hebben gezien of gesproken, ook belangrijk.

Verloop van het onderzoek

Indien het slachtoffer er prijs op stelt, wordt hij of zij door de politie op de hoogte gehouden van het verloop van het onderzoek. Toch kan het gebeuren dat de politie na de aangifte lange tijd niets van zich laat horen. Dit betekent geenszins dat de politie niet met de aangifte doet.

Wanneer je als slachtoffer meer wilt weten over het verloop van het onderzoek, informeer dan bij de behandelende rechercheur hoe de zaak er voor staat.

Het is mogelijk dat de recherche het onderzoek niet rond krijgt, bijvoorbeeld omdat de dader niet opgespoord kan worden, of omdat er onvoldoende bewijsmateriaal te vinden is.

Waarschijnlijk besluit de politie dan om de zaak te laten rusten. Dit wil dus niet zeggen dat de politie het slachtoffer niet gelooft. Ze gaat er in principe van uit dat het verhaal waar is, maar ze hiervoor geen of te weinig juridisch bewijs kan leveren. In dat geval komt het niet tot een rechtszaak. Als het slachtoffer daarover een andere mening heeft, kan hij of zij dit kenbaar maken bij de behandelende rechercheur, bij diens chef of in laatste instantie bij de officier van justitie.

De verdachte

In veel gevallen is de dader een bekende van het slachtoffer. Als de dader een onbekende is, kan de politie vragen foto's van mogelijke verdachten te bekijken om een signalement van dader te geven. Nadat de vermoedelijke dader is aangehouden, wordt het slachtoffer vaak verzocht naar het bureau te komen om te kijken of het de verdacht herkent. Dit gebeurt met een confrontatiespiegel, een spiegel waar aan één kant doorheen gekeken kan worden: het slachtoffer ziet wel de verdachte, maar de verdachte ziet alleen zijn eigen spiegelbeeld.

Afronding van het onderzoek

Als de recherche het onderzoek heeft afgerond en vindt dat er voldoende bewijsmateriaal tegen de verdachte is, wordt het dossier doorgestuurd naar de officier van justitie.

Bijlage 3 Gedragsregels ongewenst gedrag NOC*NSF

Het NOC*NSF heeft elf gedragsregels opgesteld ter preventie van ongewenst gedrag.

Zorgvuldig is een afweging gemaakt tussen positieve “intimiteit” en negatieve “intimidatie”.

Want het moet natuurlijk niet zo zijn dat een trainer zijn pupil niet meer mag troosten met een aai over de bol of mag feliciteren met een knuffel. Hoe ver mag je gaan? Deze vraag is bijna onmogelijk te beantwoorden. De basis is echter dat de grenzen van de ‘ontvanger’ nooit mogen worden overschreden. Dat betekent bij de één helemaal geen lichamelijk contact, en bij de ander mag het wel wat meer zijn. Om een algemeen basis te geven, zijn onderstaande regels ontwikkeld. Integreer deze regels in uw sportvereniging, maak ze specifiek voor uw eigen situatie. Zorg ervoor dat het geen ‘papier’ blijft, maar dat het een omgangsbasis binnen de sportvereniging wordt.

NOC*NSF gedragsregels ongewenst gedrag

1. De begeleider moet zorgen voor een omgeving en sfeer waarbinnen de sporter zich veilig voelt (te bewegen).
2. De begeleider onthoudt zich ervan de sporter te bejegenen op een wijze die de sporter zijn waardigheid aantast, en verder in het privé leven van de sporter door te dringen dan nodig is voor het gezamenlijk gestelde doel.
3. De begeleider onthoudt zich van elke vorm van seksueel (machts)misbruik of seksuele intimidatie tegenover de sporter.
4. Seksuele handelingen en seksuele relaties tussen de begeleider en de jeugdige sporter tot zestien jaar zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel misbruik.
5. De begeleider mag de sporter niet op zodanige manier aanraken dat de sporter en/of de begeleider deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel of erotisch van aard zal ervaren, zoals doorgaans het geval zal zijn bij het doelbewust (doen) aanraken van geslachtsdelen, billen en borsten.
6. De begeleider onthoudt zich van seksueel getinte verbale intimiteiten
7. De begeleider zal tijdens training(stages), wedstrijden en reizen gereserveerd en met respect omgaan met de sporter en de ruimten waarin de sporter zich bevindt, zoals de kleed- en hotelkamer.
8. De begeleider heeft de plicht de sporter te beschermen tegen schade en (machts)misbruik als gevolg van ongewenst gedrag. Daar waar bekend of geregeld is wie de belangen van de (jeugdige) sporter behartigt, is de begeleider verplicht met deze personen of instanties samen te werken, opdat zij hun werk goed kunnen uitoefenen.
9. De begeleider zal de sporter geen (im)materiële vergoedingen geven met de kennelijke bedoeling tegenprestaties te vragen. Ook de begeleider aanvaardt geen financiële beloning of geschenken van de sporter die in onevenredige verhouding tot de gebruikelijke dan wel afgesproken honorering staan.

10. De begeleider zal er actief op toezien dat deze regels worden nageleefd door iedereen die bij de sporter is betrokken. Indien hij gedrag signaleert dat niet in overeenstemming is met deze regels, zal hij de betreffende persoon daarop aanspreken.

11. In die gevallen waarin de gedragsregels niet (direct) voorzien, ligt het binnen de verantwoordelijkheid van de begeleider in de geest hiervan te handelen.

Bijlage 4 REGELING ONGEWENST GEDRAG

Hoofdstuk 1 Begripsbepalingen

Artikel 1

1. In deze regeling wordt verstaan onder:

a. vereniging: Mountainbikeclub Discovery

b. klager: een (ex)lid, een ouder/voogd/verzorger van een minderjarige (ex)lid, (een lid van) het personeel, (een lid van) het bestuur, of een vrijwilliger die werkzaamheden verricht voor de vereniging, alsmede een persoon die anderszins deel uitmaakt van de vereniging, die een klacht heeft ingediend.

c. klacht: klacht over gedragingen en beslissingen dan wel het nalaten van gedragingen en het niet nemen van beslissingen van de aangeklaagde.

d. vertrouwenspersoon: de persoon als bedoeld in artikel 2

e. aangeklaagde: een (ex)lid, ouder/voogd/verzorger van een minderjarige (ex)lid, (een lid van) het bestuur, of een vrijwilliger die werkzaamheden verricht voor de vereniging, tegen wie een klacht is ingediend.

Hoofdstuk 2 Behandeling van klachten

Paragraaf 1 De vertrouwenspersoon

Artikel 2 Aanstelling en taak vertrouwenspersoon

1. Er is bij iedere vereniging ten minste één contactpersoon die de klager, indien nodig, verwijst naar een externe contactpersoon

2. Het bestuur benoemt, schorst en ontslaat de contactpersoon

Paragraaf 2 De interne contactpersoon

Artikel 3 Taken interne contactpersoon

1. Binnen de vereniging is ten minste één contactpersoon die functioneert als interne contactpersoon en vertrouwenspersoon voor meldingen en klachten

2. De interne contactpersoon gaat na of door bemiddeling een oplossing kan worden bereikt. Hij/zij contactpersoon gaat na of de gebeurtenis aanleiding geeft tot het indienen van een klacht. Hij begeleidt de klager desgewenst bij de verdere procedure en verleent desgewenst bijstand bij het doen van aangifte bij politie of justitie.

3. De interne contactpersoon verwijst de klager, indien en voor zover noodzakelijk of wenselijk, naar andere instanties gespecialiseerd in opvang en nazorg.

4. Indien de interne contactpersoon slechts aanwijzingen, doch geen concrete klachten bereiken, kan hij deze ter kennis brengen van het bestuur.

5. De interne contactpersoon geeft gevraagd en ongevraagd advies over het preventiebeleid aan het bestuur.

6. De interne contactpersoon neemt bij zijn werkzaamheden de grootst mogelijke zorgvuldigheid in acht. Hij/zij is verplicht tot geheimhouding van alle zaken die hij in die hoedanigheid verneemt. Deze plicht vervalt niet dan nadat betrokkene zijn taak als externe contactpersoon heeft beëindigd.

7. De interne contactpersoon kan het bestuur adviseren de aangeklaagde niet bij de vereniging te laten verschijnen, in elk geval gedurende het onderzoek.

Artikel 4 Inhoud van een klacht

1. De klacht wordt schriftelijk ingediend en ondertekend.

2. Van een mondeling ingediende klacht wordt terstond door de ontvanger (het bestuur, de vertrouwenspersoon of de externe contactpersoon een verslag gemaakt, dat door de klager voor akkoord wordt ondertekend en waarvan hij een afschrift ontvangt.

3. De klacht bevat ten minste:

- a. de naam en het adres van de klager
- b. de dagtekening
- c. een omschrijving van de klacht

4. Indien niet is voldaan aan het gestelde in het derde lid, wordt de klager in de gelegenheid gesteld het verzuim binnen twee weken te herstellen. Is ook dan nog niet voldaan aan het gestelde in het derde lid, dan kan de klacht niet-ontvankelijk worden verklaard.

5. Als de klacht niet-ontvankelijk wordt verklaard wordt dit aan de klager, de aangeklaagde en het bestuur gemeld.

Hoofdstuk 3 Slotbepalingen

Artikel 5 Openbaarheid

1. Het bestuur legt deze regeling bij de vereniging ter inzage

2. Het bestuur stelt alle belanghebbenden op de hoogte van deze regeling.

Artikel 6 Evaluatie

De regeling wordt binnen vier jaar na inwerkingtreding door het bestuur en de vertrouwenspersoon c.q. de interne contactpersoon geëvalueerd.

Artikel 7 Wijziging van het reglement

Deze regeling kan door het bestuur op verzoek van de leden worden gewijzigd of ingetrokken, na overleg met de interne contactpersoon, met inachtneming van de vigerende bepalingen.

Artikel 20 Overige bepalingen

1. In gevallen waarin de regeling niet voorziet beslist het bestuur

2. De toelichting maakt deel uit van de regeling

3. Deze regeling kan worden aangehaald als “klachtenregeling sportverenigingen”

4. Deze regeling treedt vanaf datum vaststelling in werking

Bijlage 5 SOCIALE KAART

TELEFOON

GGD Zuid Limburg	088 - 8805000
Politie	0900 - 8844
Alarmnummer	112
Advies- en meldpunt kindermishandeling	0900 - 1231230
Slachtofferhulp Zuid-Oost	0900 - 0101
Landelijk meldpunt seksuele intimidatie	0900 - 202 5590